

«ΤΙ ΜΑΣ ΚΡΥΒΟΥΝ;» ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΩΜΟΣΙΟΛΟΓΙΑ

Μάθετε περισσότερα: www.dialoguesconsp.wixsite.com/dialoguesconspiracy

ΑΘΗΝΑ ΣΚΟΥΛΑΡΙΚΗ
[ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ]

ΑΠΟ ΤΙΣ ΥΠΟΨΙΕΣ ΣΤΙΣ
ΘΕΩΡΙΕΣ ΣΥΝΩΜΟΣΙΑΣ:
ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΛΟΓΟΘΕΤΙΚΕΣ
ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΤΕΜΠΩΝ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ-ΣΥΖΗΤΗΤΗΣ:
ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ [ΠΑΜΑΚ]

5 ΙΟΥΝΙΟΥ / 19:00 / ONLINE

«Τι μας κρύβουν;»: Διάλογοι για τη Συνωμοσιολογία: 4ο σεμινάριο (05/06/2025)

«Από τις υποψίες στις θεωρίες συνωμοσίας: θεωρητικές προσεγγίσεις και λογοθετικές πρακτικές με αφορμή την περίπτωση των Τεμπών»

Ομιλήτρια: Αθηνά Σκουλαρίκη (μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Κοινωνιολογίας,

Πανεπιστήμιο Κρήτης)

Συζητητής-Συντονιστής: Λεωνίδας Καρακατσάνης (Επιστημονικός υπεύθυνος, μέλος εργαστηρίου POLIS. Επίκουρος καθηγητής, Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας)

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Αγαπητές/-οί αναγνώστριες/-ες,

το παρόν ενημερωτικό δελτίο περιλαμβάνει μία σύνοψη της παρουσίασης που πραγματοποιήθηκε στο τέταρτο, και τελευταίο για τη φετινή ακαδημαϊκή χρονιά, σεμινάριο, τα βασικά σημεία του διαλόγου που ακολούθησε, την παρουσίαση των μελών της καθώς και τους τρόπους επικοινωνίας και ενημέρωσης για τις μελλοντικές εκδηλώσεις.

Σε μία λιγότερο θεωρητική και περισσότερο συνδεδεμένη, με πραγματικά παραδείγματα, προσέγγιση, η Αθηνά Σκουλαρίκη έκανε λόγο, βάσει και της προσωπικής της έρευνας στο παρελθόν, για την περίπτωση θεωριών συνωμοσίας που δεν διαδίδονται από το κοινωνικό περιθώριο αλλά αποτελούν θεσμικό αφήγημα συχνά για σκοπούς απόκρυψης, αποποίησης ευθυνών ή αιτιολόγησης πολιτικών πεπραγμένων. Έπειτα από μία σύντομη επισκόπηση γενικών θεωρητικών παραδοχών γύρω από το μελετώμενο φαινόμενο, στη βάση όσων έχουν ήδη συζητηθεί σε προηγούμενα σεμινάρια, έμφαση δόθηκε στο ζήτημα από το πρίσμα της ανάλυσης λόγου που αποτελεί και κύριο ερευνητικό ενδιαφέρον της ομιλήτριας, αναφέρθηκε μεταξύ άλλων το λεπτό όριο ανάμεσα σε υπαρκτές απόρρητες πληροφορίες (π.χ. δολοφονία Κένεντι μέχρι τώρα) και την ανάπτυξη σχετικού συνωμοσιακού λόγου. Ανάλογα δυσδιάκριτα είναι τα όρια και ανάμεσα στον κριτικό λόγο (π.χ. των ΜΜΕ) και της συνωμοσιολογίας, καθώς σε αμφότερες τις περιπτώσεις παρατηρούνται και λογικές συνεπαγωγές, πέραν των ακραίων θεωριών, οι οποίες εντούτοις, σε αντίθεση με τον κριτικό ή τον θεσμικά αποκεκρυμμένο λόγο δεν στοιχειοθετούνται με κανέναν τρόπο, ένα στοιχείο δηλαδή άρρηκτα συνδεδεμένο με την ανάπτυξη συνωμοσιακού λόγου.

Μεταβαίνοντας στο ζήτημα του κοινωνικού τραύματος, ως καταλύτη του τελευταίου, επισημάνθηκε πως η αναζήτηση πρόθεσης και η απόδοση ευθυνών συνιστούν απαραίτητο μοχλό κοινωνικής εκτόνωσης, όπως συνέβη και στην περίπτωση της υπόθεσης της τραγωδίας των Τεμπών. Η έντονη φημολογία και η βιασύνη για τα παραπάνω οδήγησε στην υιοθέτηση μίας εκδοχής της αλήθειας, με τον εμπρόθετο χαρακτήρα να αφορά ιδίως τη διαχείριση και όχι το γεγονός του δυστυχήματος *per se*.

Μέσα από μία επισκόπηση ενδεικτικών πρωτοσέλιδων, η Σκουλαρίκη σκιαγράφησε ένα χρονολόγιο της υπόθεσης, στο οποίο αναδεικνύεται, ανάμεσα σε άλλα, ο καταλυτικός ρόλος των αντιφατικών επιστημονικών πορισμάτων για την ανάδυση αμφιβολιών στην κοινή γνώμη περί συγκάλυψης, έστω και αν στους κόλπους της επιστημονικής κοινότητας τέτοιου είδους ασυμφωνίες και αναιρέσεις δεν είναι άγνωστες. Επιπρόσθετα, υπογραμμίστηκε και η σταδιακή εργαλειοποίηση συνωμοσιακού λόγου από το κυβερνητικό αφήγημα, ως αντιδράσεις υποκινούμενες από την αντιπολίτευση καθώς και η απουσία κυβερνητικής ανοχής σε ανάπτυξη κριτικού λόγου και ο στιγματισμός του ως θεωριών συνωμοσίας. Τέλος, σε συνδυασμό με το σκάνδαλο των υποκλοπών που είχε προηγηθεί στη χώρα, δίχως να δημιουργήσει την αναγκαία εκείνη συνθήκη κοινωνικής ταύτισης που συνέβη στην περίπτωση των Τεμπών, επέτειναν, όπως φάνηκε και στην παρουσίαση, το έλλειμμα εμπιστοσύνης των πολιτών απέναντι σε παραδοσιακούς θεσμούς (π.χ. πολιτική, επιστήμη) και τελικά, απέναντι στην ίδια τη δημοκρατία.

Ανάμεσα σε άλλα ζητήματα που τέθηκαν κατά τη συζήτηση που ακολούθησε με τον συζητητή Λεωνίδα Καρακατσάνη και το κοινό, έμφαση δόθηκε:

- Στο ρόλο που διαδραματίζει η επιστήμη για την ανάπτυξη θεωριών συνωμοσίας, συναρτήσε του ελλείμματος εμπιστοσύνης που αναφέρθηκε
- Στην πιθανή αντί-πολιτική λειτουργία της συγκεκριμένης συνθήκης για την έμφαση σε ένα συγκεκριμένο αίτημα έναντι δομικών προβλημάτων που αποσιωπούν θεσμικές ευθύνες και ανεπάρκειες
- Στην πιθανότητα όξυνσης ενός αισθήματος απογοήτευσης και πολιτικού κυνισμού που δύναται να προκύψει από μία πιθανή διάγνωση ή ματαίωση των κοινωνικών προσδοκιών
- Στη συμβολή της τηλεόρασης στο έργο της στοχοποίησης προσώπων
- Στο συσχετισμό θεωριών συνωμοσίας και διαφωτισμού, ως κριτική σκέψη
- Στις επιτελεστικές ομοιότητες τους με τον λαϊκισμό και τον εθνικισμό (π.χ. κινδυνολογία και μανιχαϊσμός)

- Στην ανεδαφική σύνδεση του συνωμοσιακού λόγου με τον συντηρητικό χώρο
- Στον συσχετισμό της μετά-αλήθειας με την αντί-διαφωτιστική λογική
- Στον οργανικό δεσμό της λειτουργίας των κρίσεων στην απονομιμοποίηση των ειδικών και την ανάπτυξη θεωριών συνωμοσίας (π.χ. οικονομική κρίση-οικονομολόγοι & πολιτικοί, υγειονομική κρίση-επιστήμονες υγείας & πολιτικοί, κρίση των Τεμπών-μηχανικοί & πολιτικοί)
- Στην ανάγκη για ψηφιακό εγγραμμатισμό και fact-checking
- Στη σύγκριση συνωμοσιακού λόγου διαχεόμενου από τα κάτω και από τα πάνω

Ευχαριστούμε θερμά για την ανταπόκριση και το χρόνο σας και μένετε συντονισμένοι στα κανάλια επικοινωνίας μας για τη δραστηριότητα του κύκλου σεμιναρίων από το φθινόπωρο!

Με εκτίμηση,

Η οργανωτική ομάδα

Μέλη της ομάδας:

- Λεωνίδας Καρακατσάνης, Επιστημονικός υπεύθυνος, μέλος εργαστηρίου POLIS, Επίκουρος καθηγητής, Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών, ΠΑΜΑΚ
- Γρηγόρης Μάρκου, Γενικός Συντονιστής, Μεταδιδακτορικός ερευνητής, Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών, ΠΑΜΑΚ
- Γεωργία Ρήνα, Μεταδιδακτορική ερευνήτρια, Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών, ΠΑΜΑΚ
- Κατερίνα Πψενίσκωφ, Υπ. διδακτόρισα, Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, ΑΠΘ
- Δημήτρης Τσιρίμπας, Υπ. Διδάκτορας, Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, ΑΠΘ
- Κωνσταντίνα Καστοριάδου, Απόφοιτη, Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών, ΠΑΜΑΚ

Για περισσότερες πληροφορίες: <https://dialoguesconsp.wixsite.com/dialoguesconspiracy>

Facebook: «Τι μας κρύβουν;»: Διάλογοι για τη Συνωμοσιολογία.

Ολόκληρο το σεμινάριο διατίθεται στο κανάλι του Εργαστηρίου POLIS στο YouTube, [εδώ](#).

Αν επιθυμείτε να διαγραφείτε από τη λίστα των παραληπτών, παρακαλώ ενημερώστε μας.

